ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՊԱՏԱՆԴ Է - 1

Posted on October 10, 2013 by Keghart

Category: Opinions

Ոսկան Մխիթարեան, Լոս Անճելըս, 10 Հոկտեմբեր 2013

Դժբախտաբար Հայց. Եկեղեցին պատանդ դարձած է բարձրաստիճան հոգեւորականութեան ձեռքը: Համազգային յուսախաբութիւն ապրեցաւ հայութիւնը թէ՛ Հայրենիքի եւ թէ՛ Սփիւռքի մէջ, ի տես Եպիսկոպոսական ժողովի արդիւնքներուն: Թէեւ այդքան ալ յուսալից չէինք որ այս «եզակի» Ժողովը կրնար շօշափելի արդիւնքներ ձեռք բերել, բայց եւ այնպէս կրնար առ նուազն զբաղիլ այն լուրջ հարցերով որոնք մեր Եկեղեցին կը տագնապեցնեն այսօր, եւ կը կանգնեցնեն զայն գահավիժումի եզրին:

Ոսկան Մխիթարեան, Լոս Անճելըս, 10 Հոկտեմբեր 2013

Դժբախտաբար Հայց. Եկեղեցին պատանդ դարձած է բարձրաստիճան հոգեւորականութեան ձեռքը: Համազգային յուսախաբութիւն ապրեցաւ հայութիւնը թէ՛ Հայրենիքի եւ թէ՛ Սփիւռքի մէջ, ի տես Եպիսկոպոսական ժողովի արդիւնքներուն: Թէեւ այդքան ալ յուսալից չէինք որ այս «եզակի» Ժողովը կրնար շօշափելի արդիւնքներ ձեռք բերել, բայց եւ այնպէս կրնար առ նուազն զբաղիլ այն լուրջ հարցերով որոնք մեր Եկեղեցին կը տագնապեցնեն այսօր, եւ կը կանգնեցնեն զայն գահավիժումի եզրին:

Վերջին տասնամեակներուն այսքան մեծ թիւով բարձրաստիճան եկեղեցականներ ի մի չէին հաւաքուած երբեք. պատճառները ծանօթ են հանրութեան: Ինչպէ՞ս կարելի է այսպիսի լաւագոյն բացառիկ առիթ մը չօգտագործել յանուն Եկեղեցւոյ միութեան աշխատանքներուն, եւ միայն մակերեսային մօտեցում ցոյց տալ ո՛չ այդքան Եկեղեցին «յուզող» հարցերու մասին: Նոյն իսկ այդ հարցերը որոնք արծարծուեցան ժողովին մէջ, վերջնական լուծում մը չստացան, որովհետեւ լուրջ նախապատրաստական աշխատանքներ չէին տարուած Եպիսկոպոսական Ժողովի նախօրեակին, եւ մեզի տուին ա՛յն տպաւորութիւնը որ այդտեղ հաւաքուած էին զբօսանքի համար: Ինչու՞ այս եզրայանգումը. ահաւասիկ պատճառները--

Առաջին առիթով պիտի անդրադառնանք արծարծուած երկու գլխաւոր հարցերուն, որոնք յատուկ լուսարձակի տակ առնուելէ ետք, ու ապա թեր եւ դէմ կարծիքներու աւարտին, Ժողովը պարզապէս եկաւ հետեւեալ եզրահանգման.

1.- Ժողովը որոշած է « *որդեգրել Հայոց ցեղասպանութեան նահատակներու հաւաքական սրբադասման սկզբունքը, յանձնարարել Սրբադասման յանձնախումբին՝ շարունակել նահատակներու անհատական եւ խմբային սրբադասման*

ուսումնասիրութիւնը՝ Եպիսկոպոսաց յառաջիկայ Ժողովներուն ներկայացնելու համար, յանձնարարել Սրբադասման կանոնակարգը եւ արարողակարգը»:

Եթէ այդքան կարեւոր էր այս հարցը, որուն մասին յաճախ կը խօսուէր վերջին յիսունամեակին եւ աւելին, արդեօ՞ք անհրաժեշտ էր հաւաքել 62 բաձրաստիճան եկեղեցականներ որոշելու համար որ անհրաժեշտ է ունենալ սրբադասման կանոնակարգ եւ արարողակարգ: Նո՞ր անդրադարձան մեր բարձրաստիճան եկեղեցականները որ Հայց. Եկեղեցին, Կաթողիկէ կամ Օրթոտոքս եկեղեցիներու նման սբադասման ո՛չ կանոնակարգ ունի եւ ո՛չ ալ արարողակարգ, հետեւաբար ի՛նչ տուուեալներու վրայ հիմնուած պիտի սրբացնէին մեր նահատակները: Պէտք կա՞յ աւելին ըսելու...

Կը բաւարարուինք ըսելով որ այս հարցին կարելի չէ մակերեսային կերպով մօտենալ, որովհետեւ ան կ՛ընդգրկէ թէ՛ աստուածաբանական եւ թէ՛ քաղաքական լուրջ հարցեր: Իսկ այս բոլորէն վեր եւ անդին, Հայ Ժողովուրդը արդէն իր հոգւոյն եւ էութեան մէջ սրբացուցած է իր նահատակները: 1915-ի նահատակներու սրբադասումը, անհատական թէ հաւաքական, առիթ պիտի տայ անյարիր մեկնաբանութիւններու, որովհետեւ սրբադասման ենթակայ մարդուն կեանքը, նախ պէտք է ըլլայ ապրող էակներու կողմէ վկայուած կեանք մը՝ լի առանձնայատուկ բարեպաշտութեամբ եւ նահատակուած՝ յանուն խաչեալ Քրիստոսի, եւ իր մահէն ետք անոր գերեզմանին վրայ կամ անոր բարեխօսութեամբ տեղի ունեցած հրաշագործութիւնները պիտի ըլլան երաշխիքը անհատը սրբադասելու:

2.- Ժողովի մասնակիցները քննութեան առին «Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ առաջին երկու խորհուրդներու՝ Ս. Մկրտութեան եւ Դրոշմի առնչութեամբ Ծիսական յանձնախումբի կողմէ կատարուած աշխատանքները»: Նարեկ Արք. Ալեմէզեանի եւ Արշակ Եպս. Խաչատրեանի տուած մամլոյ հարցազրոյցէն կ՛իմանաք որ նշեալ խորհուրդներու արարողակարգերը քննարկուելով որոշուած եւ ընդունուած է միօրինակ բնագիր: Միօրինակ բնագի՞ր... Արդեօ՞ք կային եկեղեցիներ որոնք տարբեր Մաշտոց ունէին եւ այսօր որոշուեցաւ միօրինակ բնագիր: Հաւանաբար ըսել կ՛ուզէին արարողակարգը կատարել միաձեւ. խնդիր մը, զոր իւրաքանչիւր թեմ արդէն լուծած է իր սահմաններէն ներս, այդ ալ երբեմն օտար լեզուներով, ըստ «տեղական պահանջ»ի:

Սեպտեմբեր 27-ի նիստերը նուիրուած էին Հայց. Եկեղեցւոյ այժմէական մարտահրաւէրներուն, կ՛ըսէ պաշտօնական հաղորդագրութիւնը՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանի կայքէջին վրայ: Ուրբաթ 26 Սեպտեմբեր 2013-ի առաւօտ, ականատես եւ ականջալուր ներկայ մը մեզի փոխանցած էր Արամ Ա. կաթողիկոսի բարձրաձայն յայտարարութիւնը. «*Ժողովուրդը այս ժողովէն բան մը կը սպասէ ,մենք (կաթողիկոսներս) բան մը չունինք մեր միտքերուն մէջ: Մինչեւ վաղը դուք մտածէք թէ ի՛նչ կարող էք առաջարկել:*» Ու կ՛աւելցնէ զեկուցողը, ըսելով. «*Երեւակայէ՛ եթէ թղթակիցները ներկայ ըլլային, ի՞նչ պիտի գրէին միտքերնուն մէջ բան մը չունեցող կաթողիկոսներու*

մասին»: Վա՛յ մեզի...

Ահաւասիկ լրջութեան աստիճանը Եպիսկոպոսական Ժողովին, ուր հաւաքուած էին «*միասնաբար աղօթելու, միասնաբար խորհրդակցելու եւ որոնելու հայ եկեղեցին դէպի ներքին բարեկարգութիւն առաջնորդող ազդու միջոցներն ու ճիշդ ճամբաները*»(*Արամ Ա.*): Ա՛յս էր ուրեմն բոլոր աղմկայարոյց յայտարարութիւններու արդիւնքը: Ո՛ւր մնացին մեր Եկեղեցին (այսինքն ժողովուրդը) յուզող հրատապ հարցերը: Եկեղեցին ինչպէ՞ս պիտի կարենայ ինզինք վերանորոգել, երբ քաջութիւնը չունի խօսելու ա՛յն նիւթերուն մասին, որոնք կ՛ալեկոծեն Եկեղեցին,-- հոն՝ ուր բարոյական արժէքներու անկում կայ, հոն՝ ուր մարդկային իրաւունքներու ճիշդ ընկալման աղճատում կայ, հոն՝ ուր ազգային ինքնութեան արժէքներու խաթարում կայ, հոն՝ ուր ընտանեկան սրբութեանց եւ սիրոյ արժէքներու խաթարում կայ:

Անարդար չեն մեր ակնկալութիւնները եւ ո՛չ ալ անկարելի: Պէտք է ունենալ «*ինքնաքննադատութեան քաջութիւն, մեր վէրքերը ճիշդ տեսնելու եւ ցաւերը ճիշդ զգալու*» (Արամ Ա.): Վերջին յիսունամեակին, դժբախտաբար, ականատես եւ ականջալուր եղանք միայն ու միայն շրթնային ծառայութեան, որ կը նմանի ծովու ալիքներու փրփուրին, որոնք պահ մը միայն մեզ կը խանդավառեն իրենց գեղեցկութեամբ, ինչպէս արտասանուած շքեղ խօսքերն ու նախադասութիւնները:

Պէտք չկայ եօթներորդ դարու Ներսէս Իշխանցի կաթողիկոսը երկինքէն վար իջեցնելու, որպէսզի շրջի մեր եկեղեցիներէն ներս՝ տեսնելու համար մեր Եկեղեցւոյ այսօրուան վատառողջ վիճակը: Հայ Ժողովուրդը ականատես է ամէն օր այդ տխուր իրականութեան եւ դէմ յանդիման կը գտնուի անփառունակ եկեղեցականութեան վիճակին: Անհրաժեշտ ալ չէ երբեք փնտռել բռնազբօսիկ պատճառաբանութիւններ («*Խորհրդային իշխանութեան տարիներուն Ամենայն հայոց Կաթողիկոսութեան եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան միջեւ ստեղծուած յարաբերութիւնները յանգեցան պառակտման եւ վարչական բաժանումի*» (Գարեգին Բ.)) արդարացնելու եկեղեցականութեան անկեալ վիճակը: Աննպաստ քաղաքական իրավիճակի մէջ կարելի չէր զբաղիլ բարեկարգութեամբ,-- կ՛առարկուի: Արդեօ՞ք քսաներկու տարիներու անկախութիւնը առիթ չտուաւ մեզի վերարժեւորելու մեր կրօնական ու ընկերային կեանքը:

«*Մեր առջեւ յառնած են ներեկեղեցական չլուծուած բազում հարցեր, ինչպէս նաեւ խնդիրներ, որոնք հետեւանք են եկեղեցական իրաւունքի, մեր եկեղեցւոյ կանոնական սկզբունքների վրայ հիմնուած օրէնքների ու կանոնագրութիւնների բացակայութեան, ինչը շատ անգամ տեղիք է տալիս թիւրըմբռնումների ու կամակայականութեան դրսեւորումների, դժուարացնելով ու բարդացնելով ցանկալի առաջընթացը եկեղեցական մեր կեանքի*» (Գարեգին Բ.): Կանոնագրութիւններ կային եւ կան անպայման, դժբախտաբար այդ կանոնագրութիւնը յարգողներ չկան, գինովցած եւ յղփացած իրենց կղերապետական փառասիրութեամբ, որուն արդիւնքներէն մէկն է միայն՝

հակականոնական, ոչ-քրիստոնէական եւ անտրամաբանական կարգազրկումները:

Մեզի համար անհասկնալի կը մնայ թէ ինչո՞ւ այս «եզակի» բացառիկ առիթով չարծարծուեցան վերջերս մեր Եկեղեցւոյ հիմերը ցնցող հրատապ հարցերը, ըլլան անոնք ներեկեղեցական, համայնքային, անհատական եւ հասարակական: Ի՞նչ պատահեցաւ որ ժողովականներէն ոեւէ մէկը քաջութիւն չունեցաւ որպէս օրակարգի նիւթ առաջարկելու հետեւեալ հրատապ-շիկացած հարցերէն մէկը.-

Ա. Երուսաղէմի պատրիարք Նուրհան Արք. Մանուկեանի նամակն ու բողոքի կեցուածքը եւ անոր ունենալիք անդրադարձը ամբողջ եկեղեցականութեան հոգեբանութեան վրայ:

Բ. Ֆրանսայի Թեմին Առաջնորդ, Նորվան Արք. Զաքարեանի հրաժարականը. անոր նամակին ունեցած եւ ունենալիք անդրադարձը պատրաստուող հոգեւորական նոր սերունդի հոգեբանութեան վրայ:

Գ. Գերագոյն Հոգեւոր Ժողովի ոչ-օրինական ընտրութիւնը եւ իրենց պատուասիրութիւնը կորսնցուցած անդամներու ունեցած կրաւորական ստրկային վիճակը:

Դ. Եկեղեցականի հոգեւոր առաքելութեան վերարժեւորումն ու ուխտի վերանորոգումը, հեռու մնալով աշխարհիկ բոլոր «բիզնէսներէն»:

Ե. Ինչպէս աշխուժացնել եկեղեցւոյ հոգեւոր եւ հասարակական առաքելութիւնը եւ զայն կենսագործել ժողովուրդի ամէնօրեայ կեանքին մէջ, այլ խօսքով՝ ըլլալ ժողովուրդով եւ ժողովուրդին համար:

Զ. Հեռու աշխարհիկ հարստութիւններէ, կեդրոնանալ եւ նոյնանալ ժողովուրդի ցաւերուն եւ կարիքներուն հետ:

Է. Եկեղեցին որպէս «հիւանդանոց» հասնի իր ժողովուրդի կարիքներուն եւ վէրքերուն, ջերմացնելով անոնց հոգիները ապագայի փայլուն տեսիլքով:

Ը. Եկեղեցւոյ ծառայութեան դաշտին մէջ ընդգրկել կանանց մասնակցութիւնը եւ անոնց տալ գործունէութեան ընդարձակ դաշտեր: Եկեղեցին չի կրնար ըլլալ առողջ եւ ամբողջական առանց կանանց մասնակցութեան:

Թ. Ամուսնացեալ (օրինական եւ ո'չ օրինական) բարձրաստիճան եկեղեցականութեան առթած դժգոհութիւններն ու խռովութիւնները, եւ որոնել լուծումներ՝ կանխարգիլելու նորերը:

Ժ.Միասեռականութեան ախտաճանաչումը եկեղեցական կեանքէն ներս:

ԺԱ. Եկեղեցին պարտաւոր է յստակ կեցուածք ունենալ ժողովուրդի ամէնօրեայ կեանքին մէջ տեղի ունեցող բժշկական վիժումներու մասին, որոնք ժամանակի ընթացքին կրնան խախտել մեր գոյութենական պայքարի հիմերը:

Յաջորդականօրէն պիտի վերլուծենք մեր առաջարկները առանձնապէս եւ ներկայացնենք տրամաբանական լուծումներ:

Մի՛ շահագործէք Հայց. Եկեղեցւոյ հանդէպ մեր ունեցած պաշտամունքն ու նուիրումը: Հակառակ պարագային՝ Եկեղեցւոյ պառակտումը նոր ճեղք մը պիտի յառաջացնէ մեր հասարակութեան մէջ եւ պիտի դառնայ մեր ազգային անվտանգութեան լուրջ մարտահրաւէր եւ սպառնալիք:

Շար. Ա.

APOSTOLIC CHURCH HELD HOSTAGE - I

Vosgan Mekhitarian, Los Angeles, 10 October 2013

Unfortunately the Armenian Apostolic Church is held hostage at the hands of its hierarchy—the catholicos, archbishops, and bishops. The most recent synod, which took place at Etchmiadzin (Sept. 24 -27) was utterly disappointing. Even though we were not enthusiastic about the agenda and had no high expectations for the reformation of the church, we were, nevertheless hopeful that at the conference would address the crucial issues facing the Armenian Church.

It has been several decades since we saw such a comprehensive congregation of bishops convening to discuss long-standing issues and pertinent challenges emerging in our times. How could they neglect to take advantage of such a momentous opportunity to discuss —at a minimum—the fractious nature of the Armenian Apostolic Church and explore all means for its unification. The topics and issues discussed were clearly secondary and non-essential in nature, especially in light of overwhelming evidence of internal corruption—from top to bottom—not to mention any number of unresolved issues pertaining to the hierarchy of the Church. Specifically, matters of urgent ecclesiastic attention and critical social issues of concern to the public, manifested by the widespread outcry in all media worldwide, were notably absent from the agenda and discourse. Moreover, keeping in mind that no serious preliminary studies were conducted prior to the conference to set a reform agenda—or even one that was cognizant of current issues—it appears that the bishops had come to Etchmiadzin for purposes other than tackling the burning questions that are consuming an increasingly dissatisfied public.

How have we arrived at this conclusion? Here are some facts that provide the rationale for our reasoning:

First, let's examine the two main topics of the conference agenda. These were discussed, with pro and con opinions, and a final declaration was formulated, which was published in the official website of the Armenian Catholicosate of Cilicia as well as in many newspapers.

1. The conference decided to adopt a measure leading to the collective canonization of all Armenians who perished during the Genocide of Armenians (1915-1923.) The Synod has directed the formulation of a special committee to study individual and collective canonization issues, and to

present their findings at the next Synod. Also, the committee has been tasked with drafting a canonization procedure for subsequent submissions.

It is inconceivable that in the 21st century the clergy of the Armenian Apostolic Church does not have procedures and rituals of canonization in place, similar to those of the Catholic and Greek and Russian Orthodox Churches. Thus, it begs the question: How do you canonize millions of people as saints when you don't have a solid foundation of precepts whereby to establish sainthood. In addition, was it really necessary to assemble 62 of the highest-ranking clergy just to realize that there are no canons in place to determine sainthood?

We should not approach this issue either lightly or superficially. There are serious theological and political implications associated with this matter. After all, Armenians throughout the world consider those who perished in the Genocide as saintly. However, the individual and/or collective canonization of those who were massacred presents ambiguous and insoluble dilemmas: a person who is to be canonized must first be witnessed by living members of the Church; it must be established that the person was indeed a devoted Christian—and martyred in the name of Christ, and lastly, that miracles were observed after his or her death.

2. The next issue was the sacraments of Holy Baptism and Confirmation, and the moral-instructive guidelines of Holy Baptism. The Liturgical Committee was assigned to further continue their work. Also the language of Armenian Church services was discussed. All these issues have been addressed in the past locally in every diocese or prelacy, introducing, unilaterally in many instances, vernacular Armenian,--sometimes even non-Armenian languages--in certain parts of the liturgy.

As we read on the web site of the Armenian Catholicosate of Cilicia, the sessions of Sept. 27 were devoted to the modern challenges facing the Armenian Church. On Sept. 26, 2013, Thursday morning, according to a participant eyewitness, His Holiness Aram I loudly declared to the participating bishops: "The public expects something from this conference. We (Karekin I and myself) have nothing specific in our minds. Bring us your suggestions by tomorrow morning." And my source concluded: "Imagine if newspaper correspondents were here, what would they write about catholicoses who had no specific agenda in their mind for a very important and unique Synod".

As delineated by Aram I, the bishopric Synod is convened "to pray together, to think together, and seek avenues to reform the Armenian Church with serious and affirmative means". Hence, was the above declaration the sum total of the outcome of the conference? Was the end result a set of flashy declarations about the Synod, and nothing else? Where are the crucial issues that trouble our Church and our people? How will the Church renew and reform itself when we are not courageous enough to talk about issues that threaten the stability of a Church that precipitates in the downfall of moral values, tramples on human rights issues, ignores a national identity crisis, and imperils the family structure and the value of love?

Our expectations are neither unreasonable nor unobtainable. All we need is to have the courage to

see and approach our weaknesses critically. Unfortunately, within the last fifty years and more, all we have witnessed is the Church hierarchy give lip service to critical issues, much like the repetitive crashing of waves on shore to only vanish with no trace.

There was no need to revive Nerses Catholicos of Ishkhan from the 7th century to illustrate the turmoil in our Church today. On a daily basis, the Armenian people are witnessing the dark realities of the Church and the lifestyle of corrupt, business-minded clergy. There is no need to look for excuses anymore by claiming that the Church's internal problems are the result of Soviet-era politics to justify the decadent and effete lifestyle of the clergy. Haven't the past 22 years of independence been enough time to correct our mistakes?

Catholicos Karekin II claims that if there are so many unresolved issues and problems in the Armenian Church it is because of the absence of canons and a constitution at the root of our misunderstandings. On the contrary, we affirm that the Church has canons and a constitution in place, but the clergy, who has the duty to implement them, prefers to act as a totalitarian government, as a result of which we witness unconstitutional and unreasonable defrocking of priests, to name but one issue.

One cannot understand why the Synod did not address the most crucial issues that threaten the stability of the Church's foundation, the threats that are related to the internal life of the Church and the collective and private lives of our people. Why is it that no one from the participating clergy addressed the following issues?

a. The letter of protest of the Patriarch of Jerusalem, His Beatitude Archbishop Nourhan Manougian—addressed to his Holiness Karekin II—and the impact of that letter on the psyche of the clergy.

b. The resignation letter of the Primate of France, His Eminence Archbishop Norvan Zakarian and the impact of that letter on the psyche of the coming generation of the clergy.

c. The illegal election of the Supreme Council of the Armenian Church in Holy Etchmiadzin.

d. The re-evaluation of the spiritual mission of the clergy and the requirement to abstain from involvement in secular businesses.

e. How to revitalize the spiritual life of the Church and reflect it in the daily lives of ordinary people. In other words, the issue of being the guiding light and spiritual compass of the people.

f. To stay away from all secular wealth. To focus on, understand and heal the spiritual wounds of the people.

g. The Church, as a "hospital-in-the-battlefield", needs to heal the wounds of its soldiers and to reassure the hearts of the faithful and give them hope for the future.

h. The Church has to develop an appropriate standpoint regarding gender issues, specifically as it

relates to women and their place in the daily life of the Church. The Church cannot subsist without a comprehensive understanding of women and their role in it.

i. The most crucial issue of celibacy of the clergy (the quasi-married status (legal/non legal) of high-ranking clergy). A solution needs to be found to end this nefarious practice.

j. The covert practice of homosexuality in the Church.

k. The Church must have a clear stand regarding abortions and must articulate it unambiguously, as they have direct implications for the survival of our nation.

In the future, we will evaluate and analyze individually issues that are mentioned here and we will suggest reasonable solutions.

Please do not exploit our devotion and faith in the Armenian Church. If these conditions are not corrected, they might, and will, create further disunity and discord, and will threaten the existence of our nation.

To be continued.....